

Vergaderjaar 2020–2021

24 587

Justitiële Inrichtingen

Nr. 788

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR RECHTSBESCHERMING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 december 2020

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft mij verzocht om een reactie op het bericht dat telefoongesprekken tussen gedetineerden en hun advocaat zijn opgenomen.¹ Met deze brief ga ik in op het verzoek van de commissie.

Het systeem «Telefonie voor Justitiabelen» (TvJ) maakt het voor de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) mogelijk om crimineel handelen tijdens detentie te voorkomen door toezicht te houden op telefoongesprekken van gedetineerden. Het maakt ook mogelijk dat vertrouwelijke gesprekken tussen gedetineerden en hun advocaat, de zogeheten geheimhoudersgesprekken, worden uitgesloten van dit toezicht.²

Op 13 december jl. heb ik uw Kamer het rapport van de Commissie Telefonie voor Justitiabelen (Commissie TvJ) toegezonden.³ Deze onafhankelijke commissie had ik ingesteld naar aanleiding van een programmeerfout in het systeem waarmee gedetineerden kunnen bellen.⁴ Als gevolg van die fout zijn telefoongesprekken tussen gedetineerden en hun advocaat ten onrechte opgenomen. Na het ontdekken van de fout zijn de opgenomen gesprekken tussen gedetineerden en hun advocaat verwijderd.

¹ <https://nos.nl/artikel/2354170-honderden-gesprekken-met-advocaten-opgenomen-in-gevangenissen.html>.

² Om te voorkomen dat gesprekken tussen gedetineerden en advocaten worden opgenomen, is TvJ uitgerust met een nummerherkenningssysteem. Dit systeem is in samenspraak met de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) tot stand gekomen en werkt als volgt: Advocaten geven op vrijwillige basis hun telefoonnummer, of een wijziging daarvan, door via een website aan de NOvA. De NOvA plaatst deze nummers op één lijst en stuurt deze elke nacht geactualiseerd en gecodeerd naar TvJ, ter vervanging van de lijst van de dag ervoor. Gesprekken die met deze nummers worden gevoerd, kunnen niet meer real-time worden meegeluisterd of worden opgenomen. Anders gezegd, het meeluisteren of opnemen van het gesprek wordt verhinderd zodra het telefoonnummer van een geregistreerde advocaat door het systeem wordt herkend.

³ Kamerstuk 24 587, nr. 739.

⁴ Kamerstuk 24 587, nr. 756.

In mijn reactie op het rapport van de Commissie TvJ heb ik aangegeven de aanbevelingen uit het rapport over te nemen. Zo hebben de DJI en de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) naar aanleiding van de aanbevelingen van de commissie TvJ de samenwerking versterkt door periodieke overleggen op operationeel en strategisch niveau.

Op 16 september jl. is echter gebleken dat gesprekken tussen advocaten en gedetineerden toch zijn opgenomen. Dit is aan het licht gekomen toen een medewerker in Justitieel Complex Schiphol meeluisterde tijdens een telefoongesprek van een gedetineerde. Tijdens het gesprek ontdekte de medewerker dat het om een geheimhoudersgesprek ging. De medewerker is toen gestopt met meeluisteren en heeft hier, conform procedure, melding van gemaakt.

DJI is in overleg met de NOvA en de leverancier van het systeem direct na de melding een onderzoek gestart. Hieruit is gebleken dat de betrokken gedetineerde een nummer van 13 cijfers had ingetoetst. Dit nummer was opgebouwd uit het algemene nummer van het advocatenkantoor (10 cijfers), aangevuld met 3 cijfers. Dit 13-cijferige nummer werd door de geautomatiseerde controle niet herkend. De geautomatiseerde controle in de TvJ is gebaseerd op een lijst met telefoonnummers van de NOvA. Conform de met de NOvA overeengekomen specificatie bestaat de lijst immers uit nummers van advocaten(-kantoren) van 10 cijfers én wordt op basis van een exacte match tussen het gekozen nummer en de nummers op de lijst door het systeem bepaald of het meeluisteren of opnemen van het gesprek wordt verhinderd.

Naar aanleiding van de melding is door de leverancier de totale database met beschikbare gesprekken gecontroleerd en is onderzocht hoe vaak het voorkwam dat er, kijkende naar de door de NOvA aangeleverde telefoonlijst, gesprekken waren opgenomen doordat er gebruik was gemaakt van een telefoonnummer met meer dan 10 cijfers. Dit bleken in een periode van acht maanden 321 gesprekken te zijn geweest. Dit waren gesprekken naar meerdere telefoonnummers. Deze 321 opgenomen gesprekken zijn vervolgens gewist. De betrokken advocaten zijn door de NOvA geïnformeerd. In samenspraak met de NOvA is een wijziging op het nummerherkennings-systeem aangebracht.

Overigens bleek deze week dat er in die wijziging een programmeerfout is geslopen, waardoor sinds die wijziging geheimhoudersgesprekken naar internationale telefoonnummers hadden kunnen worden opgenomen. Na onderzoek van de leverancier en DJI heeft DJI mij bericht dat is gebleken dat dit niet het geval is geweest tot nu toe. Deze programmeerfout wordt in overleg met de betrokken partijen hersteld.

Ik betreur deze situatie. Gesprekken tussen gedetineerden en hun advocaat dienen te allen tijde vertrouwelijk te zijn.

We blijven intensief samenwerken met alle betrokkenen om te voorkomen dat in de toekomst gesprekken abusievelijk worden opgenomen.

De Minister voor Rechtsbescherming,
S. Dekker